

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10CoP/55/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5712217319
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 09. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Róbert Urban
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2013:5712217319.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Róberta Urbana a členov senátu JUDr. Amálie Paulerovej a JUDr. Erika Vargu, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa I. E., nar.XX.X.XXXX, bytom u matky, v konaní zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Martin, dieťa rodičov: matka J. U., nar.XX.X.XXXX, bytom R., C. P. XXXX/XX, právne zastúpená advokátkou JUDr. Katarínou Turanskou, so sídlom E., R. F. XXXXX/XXB; otec S. E., nar. X.X.XXXX, bytom Q. P. XXX, právne zastúpený Advokátskou kanceláriou JUDr. Silvia Tatarková, s.r.o., so sídlom Martin, E. B. Lukáča 2, o návrhu otca na nariadenie striedavej osobnej starostlivosti, na základe odvolania otca proti rozsudku Okresného súdu Martin č. k. 22P/90/2012-48 zo dňa 15.3.2013 takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu potvrdzuje s tým, že ukladá Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Martin, referátu poradensko-psychologických služieb vykonať párové stretnutia s rodičmi v počte 15 v období 6 mesiacov od právoplatnosti tohto rozsudku.

Rodičia sú povinní dostaviť sa na termíny stretnutí určené Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Martin.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom okresný súd zamietol návrh otca na nariadenie striedavej osobnej starostlivosti a súčasne upravil jeho styk s maloletou I. tak, že je oprávnený sa s ňou stretávať každý nepárny týždeň od piatka 16.00 hod. do nedele 18.00 hod., pričom dieťa si prevezme aj odovzdá v domácnosti matky a matka je povinná dieťa na styk riadne pripraviť, vrátane prípadného odovzdania príslušných učebných pomôcok. Zároveň okresný súd upravil stretávanie otca s maloletou počas Veľkonočných a Vianočných sviatkov, Silvestra a Nového roku. V rámci svojho rozhodovania pomeroval dva záujmy; jednak záujem na rozvíjaní a upevňovaní väzieb dieťaťa s otcom a jednak stabilitu výchovného prostredia a rešpektovanie silných citovaných väzieb maloletej k matke. Zdôraznil, že otcov záujem o striedavú osobnú starostlivosť hodnotí ako úprimný a vážny, na ktorú starostlivosť má vytvorené i primerané podmienky. Aktuálne za prioritnejšie však považoval výraznú naviazanosť maloletej I. na matku, pričom jej vyhovuje momentálny model života v spoločnej domácnosti matky s jej terajším manželom a stretávanie sa s otcom v určitých dňoch, osobitne cez víkendy a počas prázdnin. Nariadenie striedavej osobnej starostlivosti okresný súd posúdil ako zásadnú zmenu vo výchove (a v živote maloletej vôbec), ktorá by mohla mať aj opačný účinok. Poukazoval na zdravotné problémy dievčatka v čase súdnych konaní, t.j. v čase (z jej pohľadu) neistoty ohľadne budúcnosti. Mal za to, že vhodnejšia je postupná adaptácia na rozširovanie styku, ktorú čiastočne realizoval i výslovnou a konkrétnou úpravou stretávania otca s maloletou.

O trovách konania rozhodol okresný súd tak, že v zmysle § 146 ods. 1 O.s.p. žiaden z účastníkov nemá právo na ich náhradu.

Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie otec, ktorý sa domáhal jeho zmeny tak, že maloletá bude zverená do striedavej osobnej starostlivosti rodičov alebo jeho zrušenia a vrátenia veci na ďalšie konanie. Poukázal na svoj trvalý záujem o maloletú a udržiavanie pravidelného kontaktu. Z hľadiska zabezpečenia osobnej starostlivosti v jeho domácnosti má vytvorené všetky podmienky (napokon v danom prostredí až do rozchodu rodičov maloletá i vyrastala) a on štandardne vykonáva tiež všetky „domáce“ práce (napríklad i pečenie). Otec mal za to, že stres u maloletej I. môže vyvolávať i výbušná povaha bývalej manželky. Návrh podal po zrelej úvahe a po vytvorení všetkých materiálnych podmienok na osobnú starostlivosť. Zdôraznil, že maloletá je veľmi psychicky vyspelá; v jeho domácnosti/prítomnosti taktiež bez problémov zaspáva. Za tendenčnú považoval správu kolízneho opatrovníka, keď samotné vyšetrenie (osobitne u psychológa) prebehlo pozitívne a výsledný výstup bol odlišný. Dodal, že v súdnej veci sú dané podmienky na striedavú starostlivosť aj blízkosťou bydlísk rodičov a tiež školy, ktorú maloletá navštevuje.

Matka navrhla napadnutý rozsudok potvrdiť. Stotožňovala sa so závermi okresného súdu; osobitne s tým, že nariadenie striedavej osobnej starostlivosti v súčasnosti by nebolo v záujme maloletej. Taktiež ani ona samotná o uvedené neprejavuje záujem. Do pozornosti dávala zistenia kolízneho opatrovníka, vrátane súvisiaceho hodnotenia z pohovoru s psychologičkou, ktoré závery nie je dôvod spochybňovať. Rovnako kolízny opatrovník navrhol rozsudok okresného súdu potvrdiť.

Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal v rozsahu vymedzenom ustanovením § 212 ods. 2 písm. a/ O.s.p. a po vykonaní pojednávania, vrátane zopakovania a doplnenia dokazovania, napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O.s.p. s tým, že uložil referátu poradensko-psychologických služieb kolízneho opatrovníka vykonanie párových stretnutí rodičov maloletej v počte 15 v období 6 mesiacov od právoplatnosti tohto rozsudku.

Je nepochybné, že obaja rodičia sú schopní zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloletú spôsobom rešpektujúcim všetky žiaduce štandardy výchovy maloletého dieťaťa. Rovnako obaja majú na uvedené vytvorené primerané materiálne podmienky. Krajský súd, zhodne so závermi prvostupňového súdu, konštatuje, že záujem otca o (striedavú) osobnú starostlivosť je úprimný a seriózny. Rozhodne sa nejedná o situáciu, kedy by sa rodič, ktorý nemá dieťa zverené do osobnej starostlivosti, takýmto návrhom snažil iba „strpčovať život“ druhému rodičovi. Naopak, u otca je výrazne prítomná preferencia záujmu maloletej. Odvolací súd nepochybuje ani o úprimnosti jeho vyjadrenia, v zmysle ktorého by od návrhu, resp. od samotnej striedavej osobnej starostlivosti ustúpil, ak by táto nebola na prospech maloletej I..

Nielen z doplneného dokazovania, osobitne z vyjadrení svedkyne Mgr. R. (psychologičky referátu poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Martin) je zrejmé, že maloletá I. je veľmi vnímavá. Veľmi intenzívne tak vníma a pociťuje aj pretrvávajúce napätie vo vzťahoch rodičov. Uvedené sa prejavuje (okrem iného) aj „sociálne žiaducim správaním“ v prítomnosti/blízkoosti toho-ktorého rodiča, keď dieťa z určitého strachu a obáv reaguje tak, aby vyhovel požiadavkám, či predstávam jednotlivého rodiča. Je pritom v nemalej miere prirodzené, že preberá vzorce správania a vnímania od rodiča, do ktorého osobnej starostlivosti je zverená (v súdnej veci matka).

Problém vo vzájomnej komunikácii zhodne potvrdili obaja rodičia. Napriek deklarovaniu ochoty zmeniť stav faktickej „nekomunikácie“ vlastnými silami nie sú schopní dotknutú bariéru prekonať. Uvedené potvrdzuje i nulový posun v štádiu medzi pojednávania odvolacieho súdu (s odstupom cca 2 mesiace), hoci potreba zlepšenia komunikácie im bola bezprostredne krajským súdom zdôraznená. Je viac ako pravdepodobné, že zatiaľ sa nedokázali v akceptovateľnej miere vyporiadať s rozpadom ich partnerského/ manželského vzťahu. Dotknuté hodnotenie vyplýva i z vyjadrenia Mgr. R., ktorá s nimi vykonala v priebehu konania pohovor.

Práve z titulu vnímavosti maloletej I. je nevyhnutné, aby komunikácia medzi rodičmi sa dostala do prijateľného rámca. To znamená, aby ich vzájomné stretnutia - osobitne pri odovzdávaní dieťaťa - neboli spojené len s odmeraným pozdravom, či (maximálne) s informáciou, že maloletá užíva nejaké lieky a aké je ich dávkovanie. Ako už bolo vyššie konštatované, takéto okamihy vyvolávajú u maloletej I. výrazný stres a obavy, ktorý sa premieta aj do nie celkom racionálneho spracovania niektorých

podnetov a prežívania konkrétnych situácií. Tak napríklad do popredia vo vzťahu k otcovi, resp. vo vzťahu k návštevám v jeho domácnosti vystupujú negatívne skúsenosti, hoci s ním maloletá zažije i veľa podnetného a pozitívneho a počas pobytu u neho takéto negatívne emócie ani neprejavuje. Na druhej strane, keď už je v bezprostrednej starostlivosti matky, do popredia vystúpia práve tieto nepriaznivé emócie a dôjde k čiastočne až nepochopiteľnému správaniu (napr. otcom popisované náhodné stretnutie v nákupnom centre krátko po ukončení stretnutia u neho, kedy dieťa takmer vôbec nereagovalo na otca). Práve popisované emocionálne prežívanie maloletej viedlo krajský súd aktuálne k záveru, že v súčasnosti (najmä) z hľadiska psychickej pripravenosti maloletej I. nie sú vytvorené prijateľné podmienky pre nariadenie striedavej osobnej starostlivosti, z ktorého dôvodu napadnutý rozsudok potvrdil. Možno síce uzavrieť, že matka i dieťa by sa napokon podriadili aj verdiktu súdu o vyhovení návrhu, ale vnútorne by uvedené pociťovali ako výrazne nanútený stav, čo by nepriaznivo vplývalo na akceptáciu striedavej osobnej starostlivosti dieťaťom do budúcnosti a stotožnenie sa s ňou.

Nakoľko krajský súd ako hlavnú príčinu psychickej nepripravenosti maloletej na striedavú osobnú starostlivosť, na ktorú sú vonkajšie/materiálne podmienky splnené, identifikoval nedostatok schopnosti rodičov navzájom komunikovať, súčasne s potvrdením napadnutého rozsudku uložil referátu poradensko-psychologických služieb kolízneho opatrovníka vykonať s rodičmi v období 6 mesiacov po právoplatnosti tohto rozsudku 15 párových stretnutí. Okrem povinnosti rodičov dostaviť sa na termín jednotlivých stretnutí bližšie podmienky a obsah ich priebehu neurčoval. Nielen z vyjadrení psychologičky Mgr. R. je totiž nepochybné, že referát poradensko-psychologických služieb prostredníctvom svojich odborných pracovníkov dokáže v zodpovedajúcej miere tieto stretnutia organizovať a manažovať tak, aby prispeli k odstráneniu, resp. aspoň k zmierneniu komunikačnej bariéry medzi rodičmi. Veľmi zjednodušene možno uzavrieť, že odvolací súd možnosť rodičov využiť psychologickú terapiu párovými stretnutiami zmenil na ich povinnosť.

Úlohou „poručenského“ súdu bude informovať sa o (konečnom, eventuálne i priebežnom) výsledku týchto stretnutí a v prípade potreby zahájiť i z vlastnej iniciatívy konanie o úprave práv a povinnosti rodičov k maloletej I..

Rozsah úpravy styku krajský súd považoval momentálne za primeraný. Bezprostredne s týmto konštatovaním však zdôrazňuje, že súdne rozhodnutie o stretávaní sa rodiča s dieťaťom, ktoré nemá v osobnej starostlivosti, predstavuje len základný/povinný rámec. Je vecou vzájomnej dohody rodičov akákoľvek prípadná modifikácia stretnutí rešpektujúca aktuálne pomery a širšie súvislosti na strane toho-ktorého rodiča, či maloletého dieťaťa (napr. oslava v rodine niektorého z rodičov, možnosť využitia predĺženého víkendu, ochorenie dieťaťa, či školská alebo mimoškolská aktivita aj počas víkendu a pod.). Zlepšenie vzájomnej komunikácie medzi rodičmi aj v tomto smere prispeje k odbúraniu stresových situácií a negatívnych prežívaní u maloletej I..

Krajský súd ako vecne správne potvrdil tiež rozhodnutie o náhrade trov konania, ktoré rešpektuje charakter prejednávanej veci. Nakoľko táto aj v štádiu odvolacieho konania je konaním, ktoré môže začať i bez návrhu (§ 81 ods. 1 O.s.p.), žiaden z účastníkov nemá právo ani na náhradu trov odvolacieho konania (§ 146 ods. 1 písm. a/ v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie **n i e** je prípustné.